

Provocările trecerii la IFRS în plan prudential

Veronica Răducănescu

Director

Direcția Reglementare și Autorizare

Banca Națională a României

București, 20 iunie 2011

CUPRINS

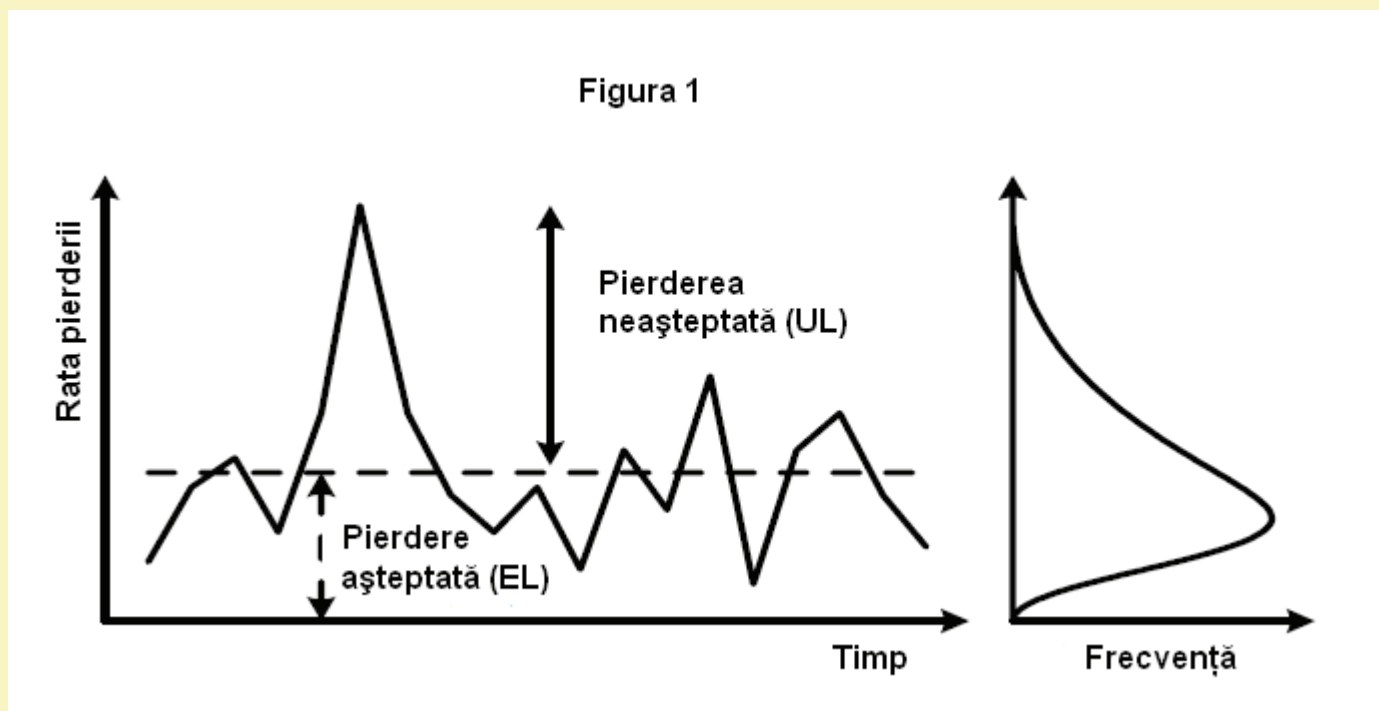
I. Concepte și perspective ale trecerii la IFRS

II. Regimul prudențial în contextul trecerii la IFRS

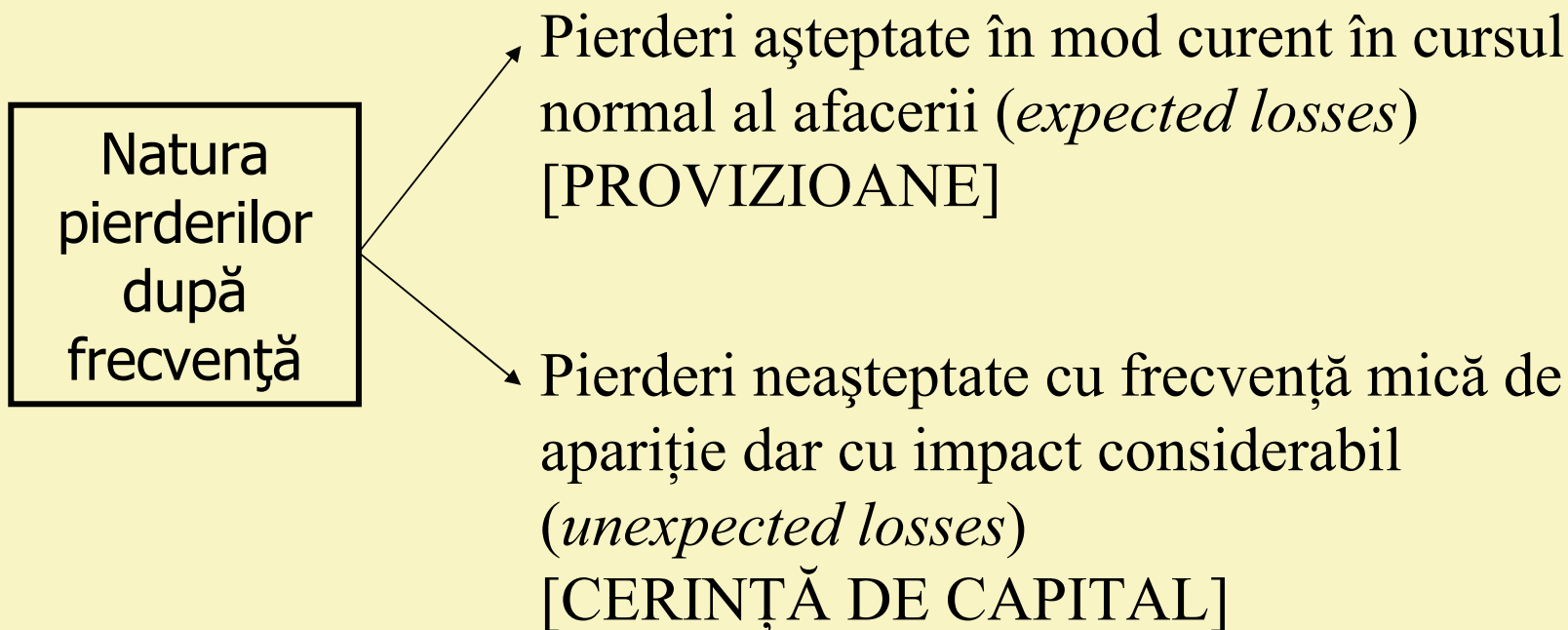
1. pentru nivelul provizioanelor
2. pentru nivelul fondurilor proprii
3. pentru indicatorul de solvabilitate
4. pentru poziția valutară

I. Concepte și perspective ale trecerii la IFRS (1)

Pierdere așteptată/pierdere neașteptată în administrarea riscului de credit

Natura pierderilor după frecvență

I. Concepte și perspective ale trecerii la IFRS (3)

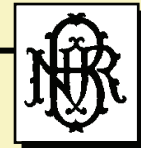
Natura pierderilor după frecvență

■ Pierderile așteptate:

- pierderi pe care banca se așteaptă în mod rezonabil să le suporte în decursul unei perioade viitoare
- reprezintă o componentă a costului de desfășurare a activității
- în consecință sunt gestionate ca și cost al afacerii (cu impact direct asupra profitabilității), cost ce urmează a fi acoperit prin politica de stabilire a comisioanelor, marjelor de dobândă și prin provizioane

■ Pierderile neașteptate:

- pierderi cu probabilitate și frecvență mică de apariției dar cu impact considerabil
- în consecință, ar fi mult prea conservativ și neproductiv să fie tratate ca și cost cu impact direct asupra profitabilității
- acoperirea lor depinde de capacitatea de absorbție a pierderilor viitoare ale fondurilor proprii ale unei bănci

I. Concepte și perspective ale trecerii la IFRS (4)

Criteria de diferențiere în alocarea provizioanelor

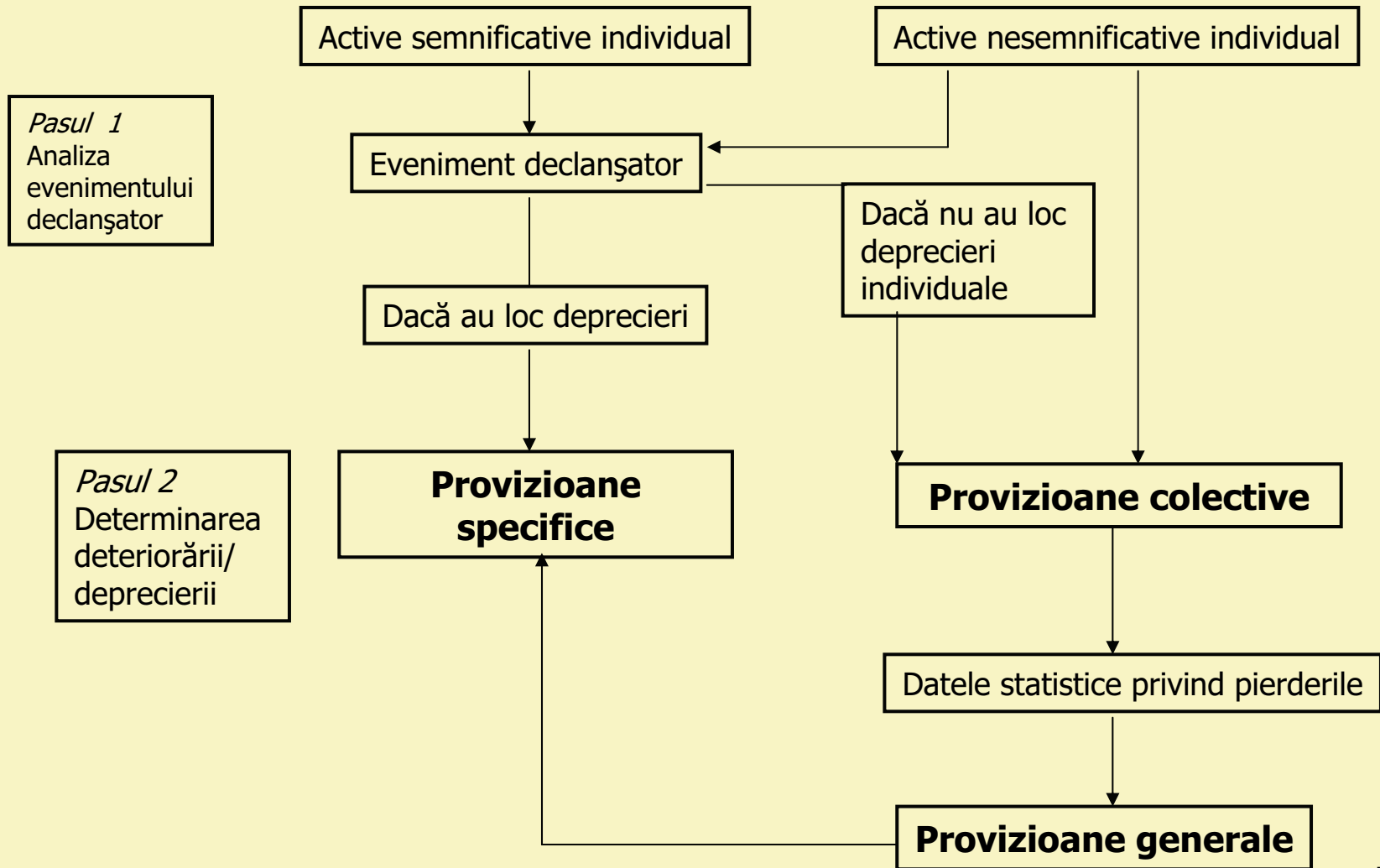
I. Concepte și perspective ale trecerii la IFRS (7)

Modelul contabil IFRS

- ❖ **Condiții necesare pentru constituirea provizioanelor pentru depreciere (modelul IFRS):**
 - ❖ există o dovadă obiectivă de depreciere ca rezultat al unui sau mai multe evenimente declanșatoare
 - și
 - ❖ apariția evenimentului declanșator induce un impact negativ asupra valorii și/sau a momentului realizării fluxurilor viitoare de numerar (la nivelul unui activ sau al unui portofoliu de active)
- ❖ ***Provizioanele specifice* – constituite pentru active semnificative individual pentru care există dovezi obiective de depreciere**
 - ❖ Aprecierea pragului de semnificație al activelor trebuie să aibă în vedere modalitatea în care activul respectiv este tratat în administrarea riscurilor (gestionat pe bază individuală sau ca parte a unui portofoliu)
- ❖ ***Provizioanele colective* – evaluarea colectivă a deprecierei pentru:**
 - ❖ activele care nu sunt semnificative luate fiecare în parte
 - ❖ activele semnificative pentru care nu există nici o dovadă obiectivă de depreciere pentru activul respectiv evaluat individual, dar pentru care apariția evenimentului declanșator induce starea de nerambursare în cadrul unui portofoliu de active omogene
 - ❖ evaluarea colectivă a deprecierei se face pe portofolii de active cu caracteristici de risc similare

I. Concepte și perspective ale trecerii la IFRS (8)

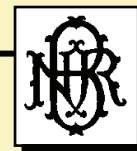
Modelul contabil IFRS – provizioane specifice și colective

Modelul contabil IFRS

Elemente cheie în aplicarea modelului:

- Identificarea activelor sau a portofoliilor de active față de care au avut loc evenimente declanșatoare de pierderi
- Aplicarea testului de depreciere prin compararea valorii contabile cu valoarea recuperabilă
- Determinarea valorii deprecierei prin comparația dintre valoarea contabilă și valoarea recuperabilă
- Identificarea evenimentelor declanșatoare:
 - dificultatea financiară semnificativă a debitorului
 - încălcare a contractului, de exemplu, neîndeplinirea obligației de plată a dobânzii sau principalului
 - creditorul îi acordă debitorului o concesiune pe care altminteri creditorul nu ar lua-o în considerare
 - devine probabil că debitorul va intra în faliment sau în altă formă de reorganizare financiară
 - date observabile care arată că există o scădere cuantificabilă în viitoarele fluxuri de trezorerie estimate dintr-un grup de active financiare de la recunoașterea inițială a acelor active, cu toate că scăderea nu poate fi încă identificată cu activele financiare individuale din grup

I. Concepte și perspective ale trecerii la IFRS (10)

Modelul de calcul al provizioanelor specifice de risc de credit stabilit pe baza Regulamentului BNR nr.3/2009

- Provizioanele se determină de la data la care activul a fost generat pe baza aplicării concomitente a următoarelor criterii:
 - *performanța financiară*: se constituie provizioane în mod progresiv pe măsura deteriorării performanței și din această perspectivă se poate afirma că este un model care nu se bazează pe apariția unui eveniment declanșator, în cazul acesta dificultatea financiară semnificativă
 - *serviciul datoriei*
 - *inițierea procedurilor judiciare* (atrage clasificarea în categoria pierdere și provizionarea totală a valorii negarantate a creditului)

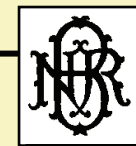
I. Concepte și perspective ale trecerii la IFRS (11)

Perspectiva supraveghetorilor asupra modelului pierderii materializate (IFRS)

Modelul pierderii materializate (Modelul contabil IFRS)	Modelul pierderii prognozate (Model prudential)
Supraestimare a veniturilor din dobânzi anterior producerii evenimentului declanșator și afectarea substanțială a acestora ulterior acestui moment	Impune diminuarea de-a lungul duratei de viață a activului a veniturilor cu valoarea pierderii așteptate prin înregistrarea pe cheltuieli a provizioanelor constituite. Se asigură anticiparea pierderilor viitoare și reducerea volatilității veniturilor
Practici neuniforme în identificarea evenimentului declanșator	Impune reevaluarea nivelului pierderii așteptate în fiecare perioadă (indiferent de apariția sau nu a vreunui eveniment declanșator) și impune recunoașterea imediată a efectului oricăror modificări în așteptările cu privire la pierderile din credite
Criza financiară a reliefat faptul că aplicarea acestui model rezultă într-o recunoaște târzie a pierderilor și are un pronunțat efect ciclic	

Consecințe: Modelul pierderii materializate:

- ❖ **Nu asigură dimensionarea corectă a riscului de credit**, la nivelul la care acesta este de fapt asumat și gestionat în administrarea riscurilor
 - Pierderile prognozate, dincolo de nivelul pierderii materializate, sunt ignorate, deși ele sunt cunoscute managementului instituției de credit
- ❖ Modelul lasă loc unor **practici de arbitrajare a rezultatelor** aflate exclusiv la discreția managerilor
 - perioadelor de avânt le sunt alocate exclusiv veniturile din activitatea de creditare fără corectarea acestora cu efectul riscurilor asumate în aceasta perioadă
 - pierderile, ca și consecință a riscurilor asumate în perioadele de avânt sunt recunoscute abia în perioadele de declin
- ❖ **Contribuie la amplificarea pro-ciclicității**

I. Concepte și perspective ale trecerii la IFRS (12)

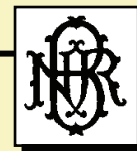
Perspectiva supraveghetorilor asupra modelului pierderii materializate (IFRS)

- **Obiectiv prudențial:** din perspectiva reglementatorului, un nivel adecvat al provizioanelor este cel care servește acoperirii tuturor pierderilor prognozate în administrarea riscului de credit

- **Beneficii în supravegherea bancară:**
 - recunoașterea timpurie a riscului de credit – condiție pentru asigurarea stabilității financiare
 - previne crearea de rezerve ascunse, aflate la discreția managementului instituției de credit

- **Mijloace de realizare:**

Filtre prudențiale stabilite în funcție de ecartul dintre mărimea provizioanelor contabile și nivelul pierderii prognozate în cadrul administrării riscurilor

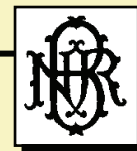
II. Regimul prudențial în contextul trecerii la IFRS

- 1 ianuarie 2012 – trecerea la utilizarea IFRS în situațiile financiare individuale ale instituțiilor de credit conform angajamentelor asumate în cadrul negocierilor cu FMI din februarie 2010
- 1 ianuarie 2012 – Asigurarea menținerii unei abordări prudente în determinarea: nivelului provizioanelor, nivelului fondurilor proprii, nivelului indicatorului de solvabilitate – condiționalitate asumată în cadrul acordului de tip preventiv încheiat cu FMI la nivelul sectorului bancar românesc

II. 1 Filtru prudentțial asupra nivelului provizioanelor (1)

- Obiectiv: Asigurarea unui nivel de provizioane corespunzător din perspectiva nivelului pierderii prognozate
- Diferențiere în funcție de abordarea utilizată în determinarea cerinței de capital pentru acoperirea riscului de credit
- În contextul utilizării abordării bazate pe modele interne de rating:
 - Nu se impune filtru suplimentar întrucât:
 - Cerința de fonduri proprii este calibrată astfel încât asigură acoperirea pierderilor neașteptate determinate pe baza parametrilor de risc
 - Există deja prevederi care corectează nivelul fondurilor proprii cu diferența între nivelul provizioanelor contabile (IFRS) și nivelul pierderii prognozate (determinată de asemenea în baza parametrilor modelului de rating)

II. 1 Filtre prudentțiale asupra nivelului provizioanelor (2)

• În contextul utilizării abordării standard

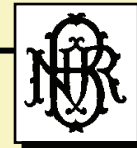
- Se remarcă **lipsa unui model unic agreat la nivel european** pentru realizarea unei mapări între ponderile de risc de credit specifice abordării standard și parametrii de risc ce intră în determinarea nivelului pierderii prognozate

• Experiența altor state membre:

- State membre care **au implementat mecanisme** prudentțiale, din care:
 - **Mecanisme de natură generală sau preponderent calitativă**, ce nu permit o verificare obiectivă a nivelului de adecvare a provizioanelor: *Anglia, Irlanda, Cehia, Letonia, Lituania, Estonia*
 - **Mecanisme care implică utilizarea unei metodologii cantitative** furnizate de autoritatea competentă, din care.
 - Mecanisme prudentțiale ce înlocuiesc standardele contabile: *Spania, Portugalia*
 - Mecanisme care se aplică în paralel cu standardele contabile, prin
 - suplimentarea nivelului de provizioane din contabilitate: *Malta, Slovacia;*
 - ajustarea extracontabilă asupra fondurilor proprii prudentțiale, în sensul diminuării lor: *Grecia, Slovenia, Bulgaria*
- State membre care **nu dispun de mecanisme** prudentțiale: *Luxemburg, Germania, Ungaria, Franța*

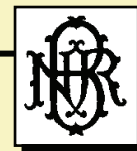
• Filtru propus pentru sectorul bancar românesc:

- Nivel de referință - Nivelul provizioanelor prudentțiale calculate potrivit metodologiei din Regulamentul 3/2009
 - Dacă provizioanele contabile < provizioanele prudentțiale
Diferența se deduce la calculul fondurilor proprii
(50% din fondurile proprii de nivel 1 și 50% din fondurile proprii de nivel 2)

II. 2 Filtre prudentiale asupra nivelului fondurilor proprii (1)

- Regulile IFRS, ca urmare a extinderii utilizării evaluării la valoarea justă, pot induce efecte asupra calității, nivelului și volatilității elementelor componente ale fondurilor proprii (îndeosebi asupra rezultatelor și rezervelor)
- Filtrele prudentiale au ca **obiectiv** ajustarea valorilor contabile ale capitalurilor proprii astfel încât recunoașterea lor în fondurile proprii prudentiale să respecte criteriile de *permanență, evaluare credibilă și capacitate necondiționată de acoperire a pierderilor*
- Dezvoltate și agreeate la nivel european, prin:
 - ▣ Art.64 (4) Directiva nr.2006/48/CE
 - ▣ Ghidul CEBS privind aplicarea filtrelor prudentiale, emis în anul 2004
- Implementate deja în sistemul bancar românesc pentru determinarea fondurilor proprii la nivel consolidat
- Elemente de capitaluri proprii filtrate:
 - ▣ **Diferențele rezultate din evaluarea la valoarea justă** a activelor financiare disponibile în vederea vânzării
 - ▣ **Diferențele din reevaluarea la valoarea justă** a investițiilor imobiliare și imobilizărilor corporale.
 - ▣ **Diferențele de valoare justă aferente câștigurilor și pierderilor nerealizate** în cadrul unor operațiuni de acoperire a fluxurilor de trezorerie a instrumentelor financiare evaluate la cost amortizat
 - ▣ **Câștigurile și pierderile aferente evaluării datoriilor la valoarea justă** determinate de modificarea anterioară a ratingului instituției de credit raportoare

II.2 Filtre prudentiale asupra nivelului fondurilor proprii (2)

- **Filtrele sunt stabilite în funcție de gradul de volatilitate asupra fondurilor proprii**

- **Metode:**

- **Neutralizarea efectului recunoașterii în capitalurile proprii** a diferențelor din evaluarea la valoare justă, prin parcurgerea următoarelor etape:

Scăderea din fondurile proprii a elementelor de natura câștigurilor nerealizate
concomitent cu

Reluarea (adăugarea) pierderilor nerealizate pentru neutralizarea efectului lor

- Cazul diferențelor de valoare justă aferente unor operațiuni de acoperire a fluxurilor de trezorerie a instrumentelor financiare evaluate la cost amortizat
- Cazul diferențelor aferente evaluării datoriilor la valoare justă, determinate de modificarea anterioară a ratingului instituției de credit raportoare

- **Recunoașterea impactului diferențelor din evaluare la valoare justă asupra fondurilor proprii prin:**

Diminuarea fondurilor proprii de nivel 1 cu valoarea pierderilor nerealizate și nerecunoașterea câștigurilor nerealizate

- Cazul activelor disponibile în vederea vânzării reprezentând credite, creanțe și instrumente de datorie evaluate la valoare justă

sau

Diminuarea fondurilor proprii de nivel 1 cu valoarea pierderilor nerealizate și reluarea (inclusiv) parțială (45%) în fondurile proprii de nivel 2 a câștigurilor nerealizate

- Cazul diferențele rezultate din evaluarea la valoare justă a activelor disponibile în vederea vânzării reprezentând instrumente de capitaluri proprii
- Cazul diferențele din reevaluarea la valoare justă a investițiilor imobiliare și imobilizărilor corporale

II. 3 Solvabilitatea determinată potrivit Abordării Standard de cuantificare a cerințelor de capital pentru riscul de credit

Valoarea expunerii = Valoarea activului – Ajustări de valoare

Ajustări
de valoare
determinate
de

înregistrările în contabilitate : **IFRS**

Regulamentul de clasificare și provizionare : **RCP**

La calculul
Valorii
expunerii

în cazul activelor cărora **nu le este aplicabil** RCP

Ajustări de valoare = **IFRS**

în cazul activelor cărora **le este aplicabil** RCP

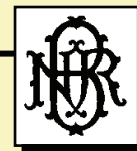
Ajustări de valoare = max (**RCP ; IFRS**)

II.4 Limitele reglementate pentru pozițiile valutare (1)

❏ Măsuri propuse:

- abrogarea Normei BNR nr. 4/ 2001 privind supravegherea pozițiilor valutare ale băncilor
- transferul limitelor pentru pozițiile valutare prevăzute de Norma BNR nr. 4/ 2001 în cadrul Anexei nr. III la Regulamentul BNR-CNVM nr. 22/ 27/ 2006 privind adecvarea capitalului instituțiilor de credit și al firmelor de investiții, cu modificările și completările ulterioare după cum urmează:
 - maxim 10% din fondurile proprii pentru pozițiile deschise nete pe fiecare valută (exclusiv valuta de raportare) și pe aur
 - maxim 20% din fondurile proprii pentru poziția totală netă pe valută (exclusiv valuta de raportare) și aur
- utilizarea metodologiei prevăzute în Anexa nr. III la Regulamentul BNR-CNVM nr. 22/ 27/ 2006 pentru determinarea pozițiilor valutare supuse limitelor mai sus menționate

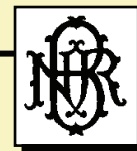
II. 4 Limitele reglementate pentru pozițiile valutare (2)

- ❖ Neutralizarea impactului generat de introducerea IFRS:
 - neexercitarea de către instituțiile de credit a opțiunii legate de posibilitatea excluderii de la calculul poziției valutare deschise nete a pozițiilor deținute de instituție în legătură cu elemente care sunt deja deduse la calculul fondurilor proprii (pct. 2.1 para. 3 din Anexa nr. III la Regulamentul BNR-CNVM nr. 22/ 27/ 2006)

VĂ MULȚUMESC PENTRU ATENȚIE!

I. Concepte și perspective ale trecerii la IFRS (5)

Momentul recunoașterii pierderii în funcție de ciclul economic

Provizioanele statice

- Au în vedere estimări pe termen scurt ale comportamentului debitorilor

Provizioanele dinamice

- Sunt determinate în raport de nivelul estimat al creditării și de rata medie de pierderi previzionate în funcție de fazele ciclului economic
- Au ca efect nivelarea fluctuației veniturilor de-a lungul ciclului economic, prin constituirea unor provizioane mai mari (comparativ cu alte sisteme de provizionare) în perioadele de avânt economic, care vor fi folosite pentru acoperirea pierderilor ce se vor înregistra ulterior în fazele de declin economic (comportament anti-ciclic)

I. Concepte și perspective ale trecerii la IFRS (6)

Criterii de diferențiere în alocarea provizioanelor

Modelul pierderii materializate (Modelul contabil IFRS)	Modelul pierderii prognozate (Model prudential)
Pierderea este alocată perioadei în care se materializează riscul de credit (perioada când se produce evenimentul declanșator și pierderea poate fi estimată credibil)	Pierderile sunt recunoscute ex-ante prin constituirea provizioanelor pe întreaga perioadă în care activele financiare generează venituri, fără a se aștepta producerea evenimentelor declanșatoare ale pierderilor
Pierderile nu sunt recunoscute ex-ante prin constituirea de provizioane pe baza experienței comportamentului debitorilor. Recunoașterea lor este întârziată până la momentul confirmării prin producerea evenimentului declanșator. Rezultă o recunoaștere a unei situații de fapt și nu o anticipare a unei pierderi viitoare	Impune determinarea pierderii așteptate aferente unui credit încă din momentul generării respectivului activ. Se asigură acoperirea cu anticipație a pierderilor viitoare